

Kako džabe omastiti brke?

Pre nekoliko dana u jednim dnevnim novinama pojavilo se nekoliko oglasa o aukcijskoj prodaji različitih nepokretnosti. U ponudi je bilo: šest kuća, pet stanova, tri voćnjaka, šest njiva, dva pašnjaka, jedna livada i tri parcele na kojima se nalazi šuma. I sve to na sasvim različitim mestima u Srbiji.

Posebno je zanimljiva činjenica da oglase nije dala nekakva specijalizovana firma za prodaju nekretnina, već jedna od naših banaka! A što je još zanimljivije, svaki pažljiviji čitalac oglasnih strana u dnevnoj štampi mogao je uočiti da sličnih ponuda ima toliko da se više ne mogu ni nabrojati. I uglavnom su ponuđači ovdašnje banke.

A otkud bankama kuće, stanovi, njive, livade, šume i voćnjaci? O pašnjacima da i ne govorimo. Odgonetka je jednostavna: od hipotekarnih kredita. Onima koji su podigli kredit pa nisu u stanju da ga vrate, sad banka prodaje hipoteku, ne bi li se nekako namirila ili bar umanjila štetu.

Ova, u poslednje vreme vrlo česta pojava govori o dve stvari. Prvo, da su se građani ove zemlje polakomili na bankarske reklame o tome kako je jednostavno da „samo uđeš, pokupiš pare i izađeš”, te olako zaduživali, ne vodeći računa o tome kako će otplaćivati dugove. Ali to je samo manji deo ovog problema, jer je lako narod navesti na trošenje nezarađenog, podstičući one najniže instinkte.

Mnogo ozbiljniji problem je sadržan u pitanju kako su banke uopšte smele da ulaze u tako rizične plasmane, da dele kredite i šakom i kapom, a unapred su znale da će većinu teško naplatiti ili neće nikako. I tu dolazimo do suštine.

Još početkom ove godine je objavljeno da troškovi propalih banaka koštaju građane Srbije između 750 i 800 miliona evra! Sve je počelo propadanjem „Agrobanke”, krajem 2011. godine, da bi u aprilu 2013. u stečaj otišla i Razvojna banka Vojvodine, a potom i Privredna banka Beograd. Pavle Petrović, predsednik Fiskalnog saveta, još tada je upozoravao da je ključna stvar za ozdravljenje javnih finansija – uređenje javnih preduzeća i državnih banaka. Ukoliko se to ne učini, reče čovek, „ne postoje te uštede koje mogu da se naprave na platama, penzijama i povećanju poreza koje bi mogle da pokriju neracionalno poslovanje”.

Drugim rečima, država je svojim (ne)činjenjem dozvolila bankama ovakvu vrstu rasipanja i one su jako dobro znale da će, ukoliko propadnu, njihov manjak biti nadoknađen o trošku svih nas. Sve navodno kako bi se održala stabilnost finansijskog sistema i privrede. Konačno, neki su lepo omastili brke kreditima koje nikad neće vratiti, a dugove će plaćati, ni krivi ni dužni, svi poreski obveznici.

I na kraju i penzioneri.
Z. Spremo